

Uit de pastorie – week 2 2021

Wat achter ons ligt

Het maken van een preek vraagt veel voorbereiding. Het vraagt geestelijke inspanning en concentratie om met een geloofsoor de stem van de Heere in het Woord te verstaan, het vraagt inspanning van verstand en theologische vaardigheden, het vraagt om het gebed om de Heilige Geest van zowel voorganger als gemeente. Dat lange proces begint met de tekstkeuze. Dat is een hele ervaring op zich. Het is me weleens overkomen dat ik een passende tekst voor een bepaalde gelegenheid dacht te hebben, maar al studerende ontdekte dat die tekst iets heel anders zegt dan ik inschatte. Ook blader ik soms van voor naar achter en weer terug in de Bijbel, omdat bij geen enkele tekst 'een vonk overspringt' omdat de Heilige Geest (net als tegen Samuël die in Isaï's huis een koning moest zalven) steeds zegt: 'De Heere heeft ook deze niet uitgekozen'. Het heeft daarom nog altijd mijn grote voorkeur om de oud-kerkelijke maar ook reformatorische gewoonte van vervolgstof aan te houden. De Heilige Geest werkt immers ook door gewoonten en gebruiken. Dat beschermt ons tegelijk tegen menselijke willekeur en voorkeur in de tekstkeuze. Zo reikt de Schrift zelf de thema's aan waardoor wij de veelkleurige wijsheid van God leren kennen.

Wat kunnen er dan schatkisten opengaan! De geschiedenis van de tempelreiniging in Jeruzalem in Johannes 2 stond bij mijzelf vooral op het netvlies als een daad van reformatie door de Heere Jezus. Wel dreigt er dan een wat moralistische toepassing over wat wel en niet in het kerkgebouw mag gebeuren (verkooptafels, beeldenstorm) of over wat we uit ons eigen leven en de gemeente (ook een tempel!) moeten wegwerpen. Dan is het een (terechte!) oproep tot concrete bekering, maar het kán aan de buitenkant blijven steken. In het kader van het Johannesevangelie werd me duidelijk dat de betekenis dieper ligt. Als het huis van God een huis van koophandel wordt, wordt ook de dienst van God en het omgaan met de Heere een kwestie van koophandel. Zover is het in Jezus' dagen inderdaad gekomen. De Joden hebben met Gods goede wet een koophandel gemaakt, menend dat ze met de verdiensten van de wet voor God aangenaam en aanvaardbaar waren. Tegen deze ontarding heeft Paulus in de Romeinen- en Galatenbrieven profetisch geschreven. Want het zit van nature in ons allemaal dat we met iets van onszelf een stukje hemel en zaligheid kunnen kopen. Daarom is het evangelie van het kruis voor de Joden een ergernis maar tegelijk voor de Grieken dwaasheid. Wie van de dienst van God een koophandel maakt, miskent daarom niet alleen de Vader maar ook de Zoon. En brengt zichzelf en anderen bovendien in grote geestelijke nood. Sola gratia, riep de Reformatie ontdekkend en bevrijdend, genade alleen.

Wanneer we ons afvragen hoe dat in ons eigen hart zit, kan de gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar helpen (Luk.18). De Farizeeër heeft het bij de Heere steeds over 'ik'. De tollenaar heeft het over 'mij', hij zegt geen 'ik'. Bij de tollenaar is de Heere de 'Ik'. Bij de tollenaar gaat het van de Heere uit, bij de Farizeeër van zichzelf. Hoe vaak zeggen wij 'ik' in onze gebeden, en hoe vaak 'mij'? En wat zegt dat over onze relatie met de Heere? Loopt die relatie van ons naar Hem, of andersom?

Wat voor ons ligt

Omdat er uit Johannes in een paar verzen al zoveel op tafel kwam, beperkte ik mij zondag tot de daad van de tempelreiniging zelf. Komende zondag hoop ik met u en jullie door te lezen. De tempelreiniging roept bij de Joden niet de vraag op wat ze nu eigenlijk verkeerd hadden gedaan (of gaven ze de Heiland in hun hart gelijk?), maar wel de vraag naar Zijn bevoegdheid. Let op het woordje 'teken', dat ook in vers 11 al viel! Als Jezus hier, aan het begin van Zijn rondwandeling op aarde, al spreekt over het afbreken van deze tempel (Zijn lichaam) die Hij in drie dagen weer zou opbouwen, openbaart Hij hier reeds Zijn kruis en opstanding. Dit motief zal door heel Zijn leven en werken zichtbaar worden.

Wat Johannes bedoelt met vers 24 en 25, dat Jezus Zichzelf niet toevertrouwt aan de velen die in Hem geloven, stelt ons voor grote vragen en spoort ons aan tot biddende Schriftstudie.

Of we ons zondagmorgen daadwerkelijk kunnen voorbereiden op de bediening van het Heilig Avondmaal is nog een grote vraag. Er zit geen versoepeling van maatregelen in de lucht, eerder dreigen er Engelse toestanden. We bidden de Heere om volharding in geloof en gemeente-zijn, en om een spoedige overwinning op het besmettelijke virus.

In de avonddienst pakken de draad van de leerdiensten weer op. Nadat we in zondag 7 leerden wat een Bijbels geloof is, gaat de catechismus nu in op de inhoud van het geloof. De 12 artikelen van het Apostolicum worden stuk voor stuk overdacht. In zondag 8 gaat het over Gods drie-eenheid. De drie-eenheid van de Heere is de ruggengraat van het geloof en van de geloofsbelijdenis. Kenmerkend voor het christelijk geloof is dat wij geloven in God de Vader, in God de Zoon en in God de Heilige Geest. In een Bijbels geloof leven wij van het werk van de Vader, van het werk van de Zoon en van het werk van de Heilige Geest. De drie-eenheid raakt dus niet alleen de inhoud van het geloof maar ook de beleving van het geloof. Het is zulke mooi stof! We bidden elkaar gezegende diensten toe die ons opbouwen in het leven met de Heere.

Ten slotte

Onze kerkbode biedt een mooi platform om uit de verschillende gemeenten met elkaar mee te leven en elkaar dingen aan te reiken. Ik vermoed dat velen als eerste de Elspeter kolommen lezen omdat ds. Van Kooten er iedere week weer een heleboel lezenswaardige dingen in weet te vermelden. Over ds. Van Brummelen schreef hij dat hij hem maar één keer heeft horen preken. Dat geldt ook voor mij. De enige keer in mijn leven dat ik kerkelijk heb geshopt was toen wij in Stoutenburg woonden (het moet in 1995 geweest zijn) en in Zwartebroek kerken toen ds. Van Brummelen daar zou preken. Nog steeds heb ik er niet helemaal vrede mee dat ik geshopt heb, maar van de dienst zelf heb ik geen spijt. In adventstijd preekte hij over de terugkeer van Naomi in Bethlehem, 'in de dagen van de gersteoogst'. We werden meegenomen in de aanvechtingen waarmee de mensen en de duivel Naomi bestormd zullen hebben. 'Zo oudje, en wat kom jij hier nog doen?', vertolkte ds. Van Brummelen deze aanvechting. Zo levensecht ging het er in de preek aan toe. Zo levensecht zijn de aanvechtingen van buiten en van binnen, nog steeds. De boze zaait zijn suggestieve vragen in ruime mate rond in onze harten. Waar we het lef vandaan halen om te geloven in een genadig God; hoe we onszelf een kind van God durven noemen terwijl we zoveel gebreken en zonden hebben; hoe we nog kunnen geloven in het bestaan en de leiding van God in zo'n bizarre wereld, enzovoort. In al die aanvechtingen klemmen we ons vast aan de trouw en de beloften van de Heere. In datzelfde Bethlehem zou de Heere Zijn Zoon in de kribbe geven. Zo is Hij in onze aanvechtingen gekomen, weet Hij ervan, heeft Hij ze Zelf gekend maar zonder te bezwijken, en zo is Hij onze medelijdende Hogepriester. Wanneer ons leven vol aanvechtingen en kruisdragen is, is Hij onze enige zekere Toevlucht. Zo ervaren we dat nu ook zelf in ons gezin. Op de gebeden en voorbede houdt Hij genadig ons hoofd boven water.

Aan u en jullie allen een hartelijke groet, ook van mijn vrouw en onze pastorale werkers,
Uw A.J.M.